

2) Zákon o odpadoch

zrušenie recyklačného fondu; zavedenie organizácií zodpovednosti výrobcov; zriadenie informačného systému odpadového hospodárstva; sprísnenie kontroly výkupu kovového odpadu

Zámer opatrenia: úprava existujúcich a nastavenie nových pravidiel v odpadovom hospodárstve, ktoré umožnia zníženie množstva odpadov, ktoré sa zneškodňujú skládkovaním, úprava a zameranosť na predchádzanie vzniku odpadu, minimalizácia negatívnych vplyvov vzniku a nakladania s odpadom na životné prostredie a zdravie ľudí, zavedenie a uplatňovanie rozšírenej zodpovednosti výrobcov a dovozcov, štandardným spôsobom obvyklým v iných členských štátoch Európskej únie a jej premietnutie na komunálnu úroveň.

Obsah opatrenia:

- Zákon rozširuje zodpovednosť výrobcov elektrozariadení, batérií a akumulátorov, obalov, vozidiel, pneumatík a neobalového výrobku; tieto výrobky zákon definuje ako vyhradené výrobky
- Rozšírená zodpovednosť spočíva v súhrne povinností výrobcov vyhradených výrobkov, vzťahujúcich sa na výrobok počas všetkých fáz jeho životného cyklu, ktorých cieľom je predchádzanie vzniku odpadu a posilnenie opätovného použitia, recyklácie alebo iného zhodnotenia tohto prúdu odpadu
- Povinnosti výrobcov sa budú týkať zabezpečenia materiálového zloženia alebo konštrukcie vyhradených výrobkov, informovanosti o jeho zložení a o nakladaní s vyhradeným prúdom odpadu, zabezpečenia nakladania s vyhradeným prúdom odpadu a zabezpečenie finančného krytia uvedených činností; výroba bude znášať finančné náklady spojené so zberom, prepravou, prípravou na opätovné použitie, zhodnotením recykláciou, spracovaním odpadu a s jeho zneškodnením; tieto povinnosti môže výrobca plniť individuálne alebo kolektívne
- Kolektívne plnenie povinností bude výrobca vyhradeného výrobku vykonávať prostredníctvom novozavedených organizácií zodpovednosti výrobcov, ktorými budú právnické osoby so sídlom v Slovenskej republike založené, vlastnené a prevádzkované výlučne výrobcami vyhradených výrobkov so sídlom v niektorom z členských štátov EÚ
- Zakladateľom, vlastníkom alebo prevádzkovateľom organizácie zodpovednosti výrobcov nebude môcť byť osoba, ktorá má akýkoľvek podiel na vlastníckych rozhodovacích či hlasovacích právach k vlastníkovi alebo prevádzkovateľovi zariadenia na zber, zhodnocovanie, recykláciu, spracovanie alebo zneškodňovanie vyhradeného prúdu odpadu, alebo má akýkoľvek podiel na vlastníckych, rozhodovacích či hlasovacích právach v inej organizácii zodpovednosti výrobcov oprávnenej pôsobiť pre zhodný vyhradený prúd odpadu
- Organizácia zodpovednosti výrobcov bude zabezpečovať na základe zmluvy o plnení vyhradených povinností plnenie týchto povinností za zastúpených výrobcov vyhradeného výrobku; jej účelom nebude dosahovanie zisku
- Zavádza sa aj nový objekt – koordinačné centrum, pričom pôjde o právnickú osobu, založenú na plnenie povinností ustanovených zákonom, pre vyhradený prúd odpadu, pričom pre každý prúd odpadu bude možné založiť iba jedno koordinačné centrum; zakladateľom budú môcť byť len organizácie zodpovednosti výrobcov a výrobcovia vyhradených výrobkov (pri akumulátoroch a batériách môže byť zakladateľom aj tretia osoba)
- Koordinačné centrum bude pomocná inštitúcia pre organizácie zodpovednosti výrobcov, individuálnych výrobcov a obce, medzi ktorej povinnosti bude patriť napríklad:
 - vytvorenie a prevádzkovanie klientskej linky pre obce, pôvodcov odpadu a držiteľov odpadu
 - rozdelenie zodpovednosti, vrátane finančnej, medzi organizácie zodpovednosti výrobcov, tretie osoby a výrobcov vyhradených výrobkov
 - prijímanie informácií o nezabezpečení odvozu odpadu a zabezpečenie nápravy takéhoto stavu formou určenia osoby zodpovednej za zabezpečenie náhradného odvozu
- Komunálny odpad po novom nebude zahŕňať odpad zo zelene z pozemkov práv. osôb a občianskych združení a za nakladanie s týmto odpadom už nebude zodpovedná obec, ale konkrétna práv. osoba alebo združenie
- Zákon tiež zakotvuje zákaz vyvezenia vytriedených zložiek komunálneho odpadu, na ktoré sa vzťahuje rozšírená zodpovednosť výrobcov, na skládku, s výnimkou nezhodnotiteľných odpadov po dotriedení; za takýto odpad budú na vlastné náklady zodpovedný výrobcovia
- Dochádza tiež k spresneniu podávania oznámenia o cezhraničnom pohybe odpadov
- V oblasti autorizácie budú tri druhy autorizácií:
 - autorizácia na spracovateľskú činnosť – vychádza zo súčasnej právnej úpravy doplnenej o udelenie oprávnenia na prípravu na opätovné použitie elektroodpadu, použitých batérií a akumulátorov; po

novom bude podmienená požiadavkou zabezpečenia systému zmluvných vzťahov, ktorá bude podrobnejšie upravená vo vykonávacom predpise

- o autorizácia na činnosť organizácie zodpovednosti výrobcov a tretej osoby
- o autorizácia na činnosti individuálneho plnenia povinností
- Bude zavedený nový informačný systém odpadového hospodárstva, ktorý bude zabezpečovať zhromažďovanie údajov v oblasti odpadového hospodárstva od vzniku odpadu, až po jeho zhodnotenie alebo zneškodnenie
- Informačný systém bude súčasťou jednotného informačného systému životného prostredia, ktorého súčasťou budú niektoré registre, ako napríklad register zodpovednosti výrobcov, zariadení na zhodnocovanie odpadov, zberných dvorov alebo register vnútroštátnej prepravy nebezpečného odpadu
- Do informačného systému budú povinný ohlasovať ustanovené údaje:
 - o pôvodcovia odpadu a držiteľia odpadu
 - o prevádzkovatelia zariadení na nakladanie s odpadom
 - o výrobcovia vyhradených výrobkov
 - o organizácie zodpovednosti výrobcov
 - o príjemcovia a odosielatelia nebezpečných odpadov
 - o oznamovatelia a príjemcovia v rámci cezhraničného pohybu odpadov
- Orgány štátnej správy odpadového hospodárstva budú povinné do registra bezodkladne ohlasovať údaje o udelených súhlasoch a predĺžení ich platnosti, o udelených autorizáciách, predĺžení ich platnosti, zmene autorizácií, zániku a zrušení autorizácií a pozastavení výkonu činnosti, o registráciách a o uložených sankciách
- Obce budú do registra povinne nahlasovať výšku miestneho poplatku za komunálne odpady a o zberných dvoroch na ich území.
- Do informačného systému bude nový prevádzkovateľ zariadenia povinný ohlásiť zmenu prevádzkovateľa a identifikačné údaje nového prevádzkovateľa
- Recyklačný fond bude zrušený k 31.12.2016, peniaze z neho budú použité na likvidáciu čiernych skládok
- Zvyšujú sa pokuty za správne delikty a to až do výšky 350 000 € a za priestupky na 2500 €
- Sprísňuje sa zber a výkup kovového odpadu od fyzických osôb – nepodnikateľov, kde vznikajú nové povinnosti, ako:
 - o povinnosť výkupcu viesť evidenciu o osobách, od ktorých kovový odpad vykupuje; alebo
 - o povinnosť výkupu kovov pozostávajúcich z elektrických rozvodov, elektrických transformátorov a ich súčastí alebo javiacich znaky, že z nich pochádza, iba od subjektov, ktoré sú oprávnené s nimi pracovať, alebo od subjektov pracujúcich s nimi na zmluvnom základe
- Výkup kovov bude podliehať 19% dani, a platba bude môcť byť iba bezhotovostnou formou – poštovou poukážkou alebo na bankový účet

Názory proponentov:

- Za triedený odpad nebudú ľudia platiť nič, postará sa o neho priemysel zadarmo.
- Nový zákon o odpadoch zaradí Slovensko aj v tejto oblasti medzi moderné a čistejšie európske krajiny, čo bude na prospech občanov ako aj ochrany životného prostredia.
- Zákon sprehľadní systém nakladania s odpadmi a obmedzí úniky a nekalé praktiky, napr. vydávanie falošných potvrdení o vyzbieranom odpade, čím zrovnoprávni postavenie všetkých podnikateľov pri platbách za vyprodukovaný odpad.

Názory oponentov:

- Nikto nebude platiť. Nikto nebude akumulovať zdroje. Samo sa má všetko financovať. Je to ilúzia. Ak si niekto myslí, že výrobca televízora sa bude oň starať aj o desať rokov od predaja, keď ho vyhodím, tak je na veľkom omyle. Možno ten výrobca, alebo dovozca ani nebude existovať.
- Zákon vytvára podmienky pre vznik monopolného postavenie jednej organizácie zodpovednosti výrobcov a zároveň vytvára významné bariéry pre vstup nových subjektov na trh. To bude mať v konečnom dôsledku vplyv na zvýšenie nákladov pre výrobcov a následne aj občanov.

Primárny zdroj: Zákon (č. 79/2015) o odpadoch

<http://www.nrsr.sk/web/Default.aspx?sid=zakony/zakon&MasterID=5293>

Stav opatrenia v legislatívnom procese: Schválené v NRSR 17.3.2015 v 3. čítaní; účinnosť od: 1.1.2016

Navrhovateľ: Ministerstvo životného prostredia SR